

CONV 748/03

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Θέμα : Συγκεφαλαιωτική έκθεση σχετικά με τη σύνοδο της ολομέλειας
- Βρυξέλλες, 15 και 16 Μαΐου 2003¹

1. Μέθοδος εργασίας της Συνέλευσης κατά την τελική της φάση και διαδικασία επίτευξης συναίνεσης (CONV 720/03 και 721/03)

Μέθοδος εργασίας

Ο Πρόεδρος παρουσίασε εν συντομία την ημερήσια διάταξη της συνόδου της ολομέλειας η οποία αυτή τη φορά διήρκεσε δύο ολόκληρες ημέρες ώστε να έχει η Συνέλευση στη διάθεσή της επαρκή χρόνο για τη συζήτηση σχετικά με τα όργανα και την εξωτερική δράση της Ένωσης.

Ο Πρόεδρος, προτού ανοίξει τη συζήτηση για τα δύο αυτά θέματα, παρουσίασε τη μέθοδο εργασίας για την επίτευξη συναίνεσης. Πριν από την επόμενη σύνοδο της 30ής-31ης Μαΐου, τα μέλη της Συνέλευσης θα λάβουν το πλήρες σχέδιο Συντάγματος. Αυτό θα τους δώσει τη δυνατότητα :

- να εξετάσουν τις διατάξεις για τις πολιτικές που αναφέρθηκαν κατ' επανάληψη κατά τις συζητήσεις για το Μέρος I,
- να συζητήσουν τη νέα μορφή των τμημάτων που αναθεωρήθηκαν από το Προεδρείο μετά τις συζητήσεις στην ολομέλεια,
- να ανταλλάξουν απόψεις για τις νέες ρυθμίσεις που αποφάσισε το Προεδρείο για τη δημιουργία ομάδων εργασίας ή κύκλων συζήτησης.

¹ Τα πλήρη πρακτικά της συνόδου της ολομέλειας περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα : www.european-convention.eu.int.

Ο Πρόεδρος επέμεινε ότι είναι ανάγκη να εντατικοποιηθούν οι εργασίες της Συνέλευσης κατά τις δύο πρώτες εβδομάδες του Ιουνίου, μεταξύ άλλων και με την τακτικότερη παρουσία των μελών της Συνέλευσης στις Βρυξέλλες ώστε να μπορούν να συνεχίζονται οι εργασίες και στα πλαίσια των «πολιτικών παρατάξεων», των συνιστωσών ομάδων και ενδεχομένως ορισμένων κύκλων συζήτησης. Στο μεταξύ, ο Πρόεδρος και οι δύο Αντιπρόεδροι θα προβούν σε διαβουλεύσεις και το Προεδρείο θα πραγματοποιήσει, όσο πιο συχνά γίνεται, αξιολογήσεις της προόδου που σημειώνεται προς την κατεύθυνση επίτευξης συναίνεσης.

Στη σύντομη συζήτηση που ακολούθησε, πολλά μέλη επέμειναν ότι είναι ανάγκη να εξεταστεί σε βάθος το Μέρος III του Συντάγματος. Ορισμένοι εξέφρασαν την ανησυχία τους ως προς τη δυνατότητα ολοκλήρωσης των εργασιών εντός των προθεσμιών που έχουν οριστεί στη Συνέλευση. Ένα μέλος πρότεινε να καταθέσουν τα μέλη της Συνέλευσης τις τροπολογίες τους επί ολόκληρου του κειμένου και να διεξαχθεί στη συνέχεια ψηφοφορία επ' αυτών στη Συνέλευση.

Απαντώντας σε αυτές τις παρεμβάσεις, ο Πρόεδρος υπενθύμισε ότι η μέθοδος εργασίας της Συνέλευσης, όπως έχει καθοριστεί στη δήλωση του Λάκεν, είναι αυτή της συναίνεσης και επομένως αποκλείεται η διεξαγωγή ψηφοφορίας που δεν θα είναι αντιπροσωπευτική λόγω της σύνθεσης που έχει η Συνέλευση. Όσον αφορά το Μέρος III του Συντάγματος, ο Πρόεδρος πρότεινε, αν υπάρξει πράγματι δυσκολία ολοκλήρωσης των εργασιών εντός των προθεσμιών που έχουν καθοριστεί, να εξεταστεί το ενδεχόμενο συνέχισης των εργασιών αποκλειστικά επί αυτού του Μέρους για ορισμένες επί πλέον εβδομάδες.

2. Συζήτηση για το σχέδιο άρθρων για τα όργανα (Μέρος I - Τίτλος IV) **(CONV 691/03 και CONV 709/03)**

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Ο Πρόεδρος, στην εισαγωγή του, τόνισε ότι η Γραμματεία έχει λάβει μεγάλο αριθμό τροπολογιών για τον Τίτλο IV του σχεδίου Συντάγματος, στον οποίο υπάρχει και ένα άρθρο το οποίο κανονικά εμπίπτει στον Τίτλο VI που αφορά τον δημοκρατικό βίο.

Ο Πρόεδρος υπενθύμισε ότι τα άρθρα του Μέρους I που αφορούν τα όργανα θα συνοδεύονται από διατάξεις που θα εισαχθούν στο Μέρος III. Ορισμένες παρατηρήσεις ή προτάσεις τροποποιήσεων που έχουν υποβληθεί αποσκοπούν στη συμπλήρωση και στον εμπλουτισμό των κειμένων που παρουσιάστηκαν. Θα απαντηθούν όταν θα είναι έτοιμα τα άρθρα του Μέρους II.

Ο Πρόεδρος επισήμανε εξ άλλου ότι, στο σύνολο των σχολίων που υποβλήθηκαν, οι προτεινόμενες τροπολογίες διακρίνονται σε δύο τύπους :

Οι πρώτες, που είναι και οι περισσότερες και σημαντικότερες, δεν θέτουν υπό αμφισβήτηση τη συνολική αρχιτεκτονική του σχεδίου που παρουσίασε το Προεδρείο. Αυτό που ζητούν είναι η διευκρίνιση των προτεινόμενων διατάξεων. Ορισμένες βελτιώνουν αισθητά τη διατύπωση του κειμένου, π.χ. ενισχύοντας ή διασαφηνίζοντας την προσέγγιση του Προεδρείου.

Ο δεύτερος τύπος τροπολογιών, κάπως λιγότερες από τις πρώτες αλλά ωστόσο και πάλι αρκετές, οδηγεί, άμεσα ή έμμεσα, στη διατήρηση των σημερινών κειμένων ως έχουν. Αιτήματα αυτού του είδους διατυπώθηκαν, με τρόπο κατά το μάλλον ή ήττον έντονο, για όλα σχεδόν τα σημαντικά άρθρα που αφορούν τα όργανα, συγκεκριμένα για τη σύνθεση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, τον ρόλο και την Προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τον υπολογισμό της ειδικής πλειοψηφίας, τον τρόπο διορισμού των μελών της Επιτροπής, τον διορισμό ή τη σύνθεση της Επιτροπής. Ο Πρόεδρος διερωτήθηκε για τη συμβατότητα μιας τέτοιας προσέγγισης «status quo» με την εντολή που έλαβε η Συνέλευση στο Λάκεν. Υπενθύμισε ορισμένα από τα ερωτήματα που έθεσαν οι Αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων και ανέφερε ορισμένα από αυτά : «Το πρώτο ερώτημα που ανακύπτει – και ισχύει και για τα τρία θεσμικά όργανα - είναι πώς να ενισχυθεί η δημοκρατική νομιμότητα και η διαφάνεια των υπαρχόντων θεσμών» ή «Πώς μπορεί να ενισχυθεί το κύρος και η αποτελεσματικότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής; » ή ακόμα «Τι θα γίνει με την ανά εξάμηνο εναλλαγή των κρατών μελών στην προεδρία του Συμβουλίου; ».

Η συζήτηση στην ολομέλεια προκάλεσε έντονο ενδιαφέρον. Περίπου 90 μέλη της Συνέλευσης ζήτησαν τον λόγο και θα πρέπει να προστεθούν και οι παρεμβάσεις με τη χρήση «μπλε κάρτας». Η συζήτηση υπήρξε ζωντανή και πλούσια σε διδάγματα. Στη συνέχεια εκτίθενται πρώτα ορισμένες παρατηρήσεις γενικής φύσεως και κατόπιν ακολουθεί η εξέταση των κυριότερων σημείων που τονίστηκαν (για τη διευκόλυνση της ανάγνωσης του παρόντος σημειώματος, οι παρατηρήσεις οι σχετικές με τον Υπουργό Εξωτερικών παρουσιάζονται μαζί με εκείνες που αφορούν την εξωτερική δράση της Ένωσης).

Γενικές παρατηρήσεις των μελών της Συνέλευσης

Πολλά μέλη της Συνέλευσης, πριν από την παρέμβασή τους, διατύπωσαν ορισμένες γενικής φύσεως παρατηρήσεις ή αναφέρθηκαν σε ορισμένες αρχές. Οι κυριότερες μεταξύ αυτών είναι οι εξής :

Σημαντικός αριθμός μελών κρίνει ότι η συνολική θεσμική αρχιτεκτονική θα πρέπει να τηρεί ορισμένες αρχές, μεταξύ των οποίων η συχνότερα αναφερθείσα είναι η αρχή της ισότητας μεταξύ των κρατών μελών. Επίσης έγιναν πολλές αναφορές και στην κοινοτική μέθοδο.

Αρκετά μέλη εκδήλωσαν, κατά τις παρεμβάσεις τους, και με γενικότερο ή πιο συγκεκριμένο τρόπο, την προσήλωσή τους στις σημερινές διατάξεις της Συνθήκης, όπως έχουν προκύψει από τη Συνθήκη της Νίκαιας. Θεωρούν ότι οι διατάξεις αυτές παρέχουν τη δυνατότητα αντιμετώπισης των προκλήσεων της διευρυμένης Ευρώπης και ότι οι τότε διαπραγματευτές είχαν επιτύχει ικανοποιητικό συμβιβασμό. Τονίστηκε εξ άλλου ότι τα κοινοβούλια και οι πληθυσμοί των υποψήφιων χωρών έχουν κληθεί να αποφανθούν, ενόψει της προσχώρησής τους, επί των σημερινών θεσμικών διατάξεων. Είναι επομένως δύσκολο να δικαιολογηθεί στην κοινή γνώμη των χωρών αυτών μια ριζική τροποποίηση των θεσμικών διατάξεων. Άλλα μέλη τόνισαν από την πλευρά τους ότι η σύγκληση της Συνέλευσης από τους Αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων και η δήλωση του Λάκεν τον Δεκέμβριο του 2001 αποδεικνύουν ότι τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν στη Νίκαια θεωρήθηκαν ανεπαρκή για την αντιμετώπιση της πρόκλησης της διεύρυνσης.

Τέλος, ορισμένα μέλη υπογράμμισαν στις παρεμβάσεις τους ότι η Συνέλευση βρίσκεται τη στιγμή αυτή στην πιο ευαίσθητη και σημαντική φάση των εργασιών της. Έκαναν έκκληση για την επιτυχία της και έκριναν ότι η επιτυχία αυτή εξαρτάται από τη διάθεση του κάθε μέλους να επιδείξει και συμβιβαστικό πνεύμα και φιλοδοξία προς την κατεύθυνση της διερεύνησης μιας συναινετικής λύσης αποδεκτής από όλους. Τα εν λόγω μέλη κάλεσαν τους συναδέλφους τους να αφήσουν κατά μέρος τις αρχικές θέσεις τους που συνδέονταν με την προέλευσή τους από το ένα ή το άλλο θεσμικό όργανο, από «μεγάλη» ή «μικρή» χώρα, από συγκεκριμένη εθνικότητα ή πολιτική ομάδα, και να εργαστούν για το κοινό συμφέρον. Πολλά μέλη προειδοποίησαν τη Συνέλευση ότι αν αυτή αποδειχθεί ανίκανη να επιτύχει συνολική συμφωνία, είναι μάταιο να ελπίζεται ότι η διακυβερνητική διάσκεψη που θα ακολουθήσει θα σημειώσει μεγαλύτερη επιτυχία. Η Ευρώπη βρίσκεται σε σταυροδρόμι.

Παρατηρήσεις σχετικές με τις διάφορες προτάσεις του Προεδρείου για τα όργανα

Το ζήτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και της Προεδρίας του αποτέλεσε αντικείμενο παρατηρήσεων από το σύνολο σχεδόν των μελών. Η πρόταση του Προεδρείου για μια σταθερή Προεδρία επί διάστημα 2,5 ετών, που θα είναι ανανεώσιμη, έτυχε της υποστήριξης σημαντικού αριθμού μελών της Συνέλευσης. Τα μέλη αυτά έκριναν ότι η πρόταση αυτή ανταποκρίνεται στην επιθυμία αποτελεσματικότητας και καλύτερης οργάνωσης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το οποίο είναι όργανο που, σε αντίθεση με την Επιτροπή ή το Κοινοβούλιο, δεν επωφελείται τη στιγμή αυτή από μια σταθερή Προεδρία. Στις ανησυχίες των συναδέλφων τους απάντησαν ότι τα καθήκοντα ενός μόνιμου Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου δεν θα διαφέρουν από τα καθήκοντα που ασκούνται τη στιγμή αυτή σε εξαμηνιαία βάση. Μια άλλη ομάδα μελών ζήτησε τη διατήρηση της εναλλαγής επειδή θεωρούν ότι αυτή ανταποκρίνεται στην αρχή της ισότητας των κρατών και παρουσιάζει το πλεονέκτημα ότι ενδυναμώνει το αίσθημα συμμετοχής στην ευρωπαϊκή ενοποίηση, εκ περιτροπής, κατά την άσκηση των καθηκόντων της Προεδρίας. Ορισμένα μέλη επιχείρησαν να γεφυρώσουν αυτές τις διυστάμενες θέσεις και πρότειναν διάφορες συνδυαστικές λύσεις. Ειδικότερα, ένα μέλος, με την υποστήριξη πολλών συναδέλφων του, πρότεινε η εκλογή του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να γίνεται απ' ευθείας από τους ευρωπαίους πολίτες, χωρίς να αλλάζουν τα καθήκοντά του. Με τον τρόπο αυτό θα μπορέσει να ενισχυθεί ή να δημιουργηθεί ένας πραγματικός «ευρωπαϊκός δήμος». Πολλά άλλα μέλη έκριναν ότι μπορούν να αποδεχτούν την ιδέα ενός μόνιμου Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου υπό τον όρο ότι θα παραμείνει ανοικτό το ζήτημα της ενδεχόμενης μελλοντικής συνένωσης της θέσης αυτής με εκείνη του Προέδρου της Επιτροπής. Άλλα μέλη, χωρίς να αμφισβητούν τις προτάσεις του Προεδρείου, έκριναν ότι θα πρέπει να διευκρινιστούν περισσότερο ως προς ορισμένα σημεία τους, ιδίως όσον αφορά τα καθήκοντα του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου σε θέματα εξωτερικής πολιτικής. Μήπως υπάρχει κίνδυνος επικάλυψης των καθηκόντων του Προέδρου της Επιτροπής ή του μελλοντικού Υπουργού Εξωτερικών; Το ζήτημα της διοικητικής δομής που θα αναλάβει την υποστήριξη του ενδεχόμενου Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου επίσης αναφέρθηκε μερικές φορές από ορισμένα μέλη που προειδοποίησαν ότι θα πρέπει να αποφευχθεί κάθε κίνδυνος αλληλεπικάλυψης. Πολλά μέλη διερωτήθηκαν ως προς τη δημοκρατική νομιμοποίηση ενός Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που δεν θα έχει εκλεγεί από τους ομοτίμους του.

Ως προς τη σύνθεση της Επιτροπής, οι απόψεις επίσης δίστανται και το θέμα αυτό περιλαμβάνεται μεταξύ εκείνων που συζητήθηκαν περισσότερο. Μεγάλος αριθμός μελών τάχθηκαν, ως θέμα αρχής, υπέρ του να περιλαμβάνει η Επιτροπή τουλάχιστον ένα μέλος από κάθε κράτος μέλος. Πρόκειται για θεμελιώδη αρχή που υλοποιεί την ισότητα μεταξύ των κρατών μελών και δίνει τη δυνατότητα σε κάθε ένα από αυτά να θεωρεί ότι οι «ιδιαιτέρες ευαισθησίες» του λαμβάνονται υπόψη. Η συμβιβαστική λύση που επιτεύχθηκε στη Νίκαια επί του θέματος αυτού θα πρέπει επίσης να τηρηθεί. Μια άλλη ομάδα μελών τάσσεται, αντίθετα, υπέρ της αρχής μιας ολιγάριθμης Επιτροπής όπως προτείνει το Προεδρείο. Τα μέλη αυτά υπογράμμισαν ότι προορισμός της Επιτροπής είναι να αποτελεί μέρος όπου εκφράζεται το γενικό συμφέρον και όχι η εκπροσώπηση των κρατών. Θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην αποτελεσματικότητα και στον ιδιαίτερο χαρακτήρα αυτού του οργάνου. Μερικοί φοβούνται ότι στην πράξη μπορεί να καταλήξει, εάν γίνει δεκτή η αρχή του ενός Επιτρόπου ανά κράτος μέλος, ένα είδος Επιτροπής των Μόνιμων Αντιπροσώπων (Coreper). Μερικά μέλη που τάσσονται υπέρ της αρχής του ενός Επιτρόπου ανά κράτος μέλος δήλωσαν ότι θα μπορούσαν να δεχθούν μια πιο ολιγάριθμη Επιτροπή υπό τον όρο ότι η πρόσβαση στα καθήκοντα των Επιτρόπων θα γίνεται με «ισότιμη εναλλαγή». Άλλοι πρότειναν να τεθούν σε εφαρμογή οι διατάξεις του Προεδρείου ύστερα από συγκεκριμένη μεταβατική περίοδο που θα πρέπει να καθοριστεί. Ορισμένοι, απαντώντας στα ερωτήματα μερικών μελών που προέρχονται από τις υποψήφιες χώρες, τόνισαν ότι στην πράξη αυτό ακριβώς συμβαίνει, εφόσον η επόμενη Επιτροπή η οποία θα αρχίσει τις εργασίες της τον Νοέμβριο του 2004 θα διέπεται από τις διατάξεις της Συνθήκης της Νίκαιας. Ορισμένα μέλη ζήτησαν να μην καθοριστεί κανένα αριθμητικό όριο στο Σύνταγμα και ο Πρόεδρος να είναι ελεύθερος να επιλέξει το σώμα των Επιτρόπων.

Το ζήτημα του διορισμού και της εκλογής του Προέδρου της Επιτροπής επίσης αποτέλεσε αντικείμενο παρεμβάσεων πολλών μελών της Συνέλευσης. Πολλοί επιθυμούν ο Πρόεδρος της Επιτροπής να διορίζεται απ' ευθείας από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και θεωρούν ότι οι προτάσεις του Προεδρείου δεν επιφέρουν αλλαγές σε σχέση με τη σημερινή κατάσταση. Άλλοι πρότειναν ή υπέβαλαν διάφορες συμβιβαστικές λύσεις που τροποποιούν τις προτάσεις του Προεδρείου χωρίς να τις αμφισβητούν. Πολλά μέλη ζήτησαν να μπορεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να διαλύεται, είτε αυτομάτως είτε όχι, στην περίπτωση που το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υποβάλει πρόταση δυσπιστίας κατά της Επιτροπής.

Η πρόταση του Προεδρείου που περιλαμβάνεται στο άρθρο 17 σχετικά με τον ορισμό της ειδικής πλειοψηφίας δεν αποτέλεσε αντικείμενο τόσων παρατηρήσεων όσο τα προηγούμενα θέματα. Ορισμένα μέλη τόνισαν ωστόσο την προσήλωσή τους στον μηχανισμό που προέκυψε από τη Συνθήκη της Νίκαιας και επέστησαν την προσοχή έναντι του να τεθούν εκ νέου προς συζήτηση οι δύσκολες συμβιβαστικές λύσεις που είχαν τότε επιτευχθεί. Άλλοι απάντησαν ότι ο μηχανισμός ψηφοφορίας της Νίκαιας είναι ιδιαίτερα περίπλοκος και ακατανόητος για την κοινή γνώμη. Τάχθηκαν δε υπέρ της προσπάθειας απλούστευσης και διασαφήνισης που κατέβαλε το Προεδρείο ως προς το θέμα αυτό.

Σχετικά με το Συμβούλιο, ο κύριος όγκος των παρατηρήσεων αφορούσε την ανά εξάμηνο εκ περιτροπής άσκηση της Προεδρίας. Μια πολυάριθμη ομάδα μελών της Συνέλευσης ζήτησε να διατηρηθεί το σύστημα αυτό. Ορισμένοι πρότειναν οι διαδοχικές Προεδρίες να εντάσσονται στα πλαίσια πολυετούς προγραμματισμού ώστε να δοθεί απάντηση στις ανησυχίες εκείνων που τονίζουν τους κινδύνους ρήξης ή αλλαγής των προτεραιοτήτων από τη μία Προεδρία στην άλλη. Πολλά μέλη πρότειναν ο Πρόεδρος της Επιτροπής να προεδρεύει του Συμβουλίου Γενικών Υποθέσεων. Ως προς τον αριθμό των συνθέσεων του Συμβουλίου, οι προτάσεις του Προεδρείου θεωρήθηκαν υπερβολικά περιοριστικές από πολλά μέλη της Συνέλευσης τα οποία έκριναν ότι δεν υπάρχει λόγος να επέλθουν κι άλλες μειώσεις πέραν αυτών που αποφασίστηκαν κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Σεβίλλης.

Η πρόταση να δημιουργηθεί μια ειδική σύνθεση του Συμβουλίου που θα καλείται νομοθετικό Συμβούλιο και στο οποίο θα συζητείται το σύνολο της νομοθεσίας, επίσης αποτέλεσε αντικείμενο αντικρουόμενων απόψεων. Ορισμένα μέλη, στηριζόμενα ιδίως στις θέσεις που έλαβαν προσφάτως οι Υπουργοί Οικονομίας και Οικονομικών, έκριναν ότι η πρόταση αυτή είναι επικίνδυνη γιατί, όσον αφορά την ευρωπαϊκή συνοχή, σημαίνει ότι οι κατά θέμα ειδικευμένοι Υπουργοί δεν θα ενδιαφέρονται για την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Άλλα μέλη αντίθετα δέχτηκαν ευνοϊκά την πρόταση αυτή με το σκεπτικό ότι εισάγει ένα αναγκαίο και ευπρόσδεκτο στοιχείο συντονισμού και σαφήνειας. Τόνισαν ότι οι ειδικευμένοι Υπουργοί θα μπορούν να συμμετέχουν σε αυτό και ότι η συμβολή τους θα είναι βασικής σημασίας. Τέλος, απαντώντας σε συγκεκριμένη ανησυχία, ο Πρόεδρος επισήμανε ότι το Συμβούλιο υπό νομοθετική σύνθεση δεν θα συνέρχεται επί μονίμου βάσεως αλλά σε συνόδους που θα συγκαλούνται κατά διαστήματα, πράγμα που θα παρέχει στον αντιπρόσωπο υπουργικού επιπέδου κάθε κράτους μέλους τη δυνατότητα να βρίσκεται σε επαφή με την πρωτεύουσά του και να επιστρέφει σε αυτήν τακτικά.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αναφέρθηκε λιγότερες φορές. Ο κύριος όγκος των παρατηρήσεων αφορούσε την προοπτική καθορισμού ανώτατου αριθμού μελών. Ορισμένα μέλη της Συνέλευσης τάχθηκαν υπέρ της πρότασης του Προεδρείου να καθοριστεί ανώτατο όριο και να περιοριστεί σε 700 ο αριθμός των ευρωβουλευτών. Ένα μέλος ζήτησε το όριο αυτό να καθοριστεί σε χαμηλότερο επίπεδο, 600 ή 650. Αντίθετα, άλλα μέλη ζήτησαν να διατηρηθεί ο αριθμός των 732 που προβλέπεται στις διατάξεις της Συνθήκης της Νίκαιας. Πολλά μέλη τόνισαν ότι επιθυμούν να διατηρηθεί ως έχει η κατανομή μεταξύ κρατών μελών που αποφασίστηκε στη Νίκαια. Η κατανομή αυτή αποτελεί προϊόν συμβιβασμού και θα πρέπει να παραμείνει ως έχει.

Ορισμένα μέλη ζήτησαν το κάθε όργανο να μπορεί ανεξάρτητα να επιλέγει ελεύθερα τον τόπο της έδρας του. Η σημερινή κατάσταση, με τις έδρες των οργάνων να βρίσκονται διασκορπισμένες σε διάφορα μέρη, δεν είναι ικανοποιητική.

Το άρθρο X του Τίτλου VI που αφορά Συνέδριο των λαών της Ευρώπης δεν αποτέλεσε αντικείμενο πολλών παρατηρήσεων. Οι περισσότεροι από όσους έλαβαν τον λόγο για το θέμα αυτό υπήρξαν επικριτικοί και ζήτησαν να μην γίνει δεκτή αυτή η πρόταση του Προεδρείου. Τα εν λόγω μέλη έκριναν ότι με το Συνέδριο των λαών δημιουργείται ένα νέο όργανο, πράγμα που δεν το επιθυμούν.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα επίσης αποτέλεσε αντικείμενο σχετικά λίγων παρατηρήσεων. Ορισμένα μέλη διερωτήθηκαν ωστόσο για την πρόταση του Προεδρείου να συμπεριληφθεί η ΕΚΤ μεταξύ των οργάνων της Ένωσης στο άρθρο 14. Ορισμένοι υπενθύμισαν τα συμπεράσματα της Ομάδας εργασίας για την κοινωνική πολιτική και ζήτησαν οι αρμοδιότητες της ΕΚΤ να μην περιορίζονται στη σταθερότητα των τιμών αλλά να καλύπτουν επίσης την υποστήριξη της οικονομικής μεγέθυνσης και την καταπολέμηση της ανεργίας, όπως συμβαίνει με την κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ. Αντίθετα, ένα μέλος έκρινε ότι η σημερινή εντολή της ΕΚΤ είναι ικανοποιητική και δεν υφίσταται λόγος αλλαγής.

Τα συμβουλευτικά όργανα της Ένωσης, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών, δεν συγκέντρωσαν το ενδιαφέρον των μελών της Συνέλευσης παρά σε μικρό βαθμό, εκτός των μελών με καθεστώς παρατηρητή που προέρχονται από τα όργανα αυτά. Στις παρεμβάσεις τους, τα εν λόγω μέλη τάχθηκαν υπέρ του να δοθεί στα όργανα αυτά, λόγω του σημαντικού ρόλου τους, όπως πιστεύουν, πλήρες καθεστώς θεσμικού οργάνου και να

συμπεριληφθούν επομένως στο άρθρο 14. Η διεκδίκηση αυτή έτυχε της υποστήριξης ορισμένων μελών της Συνέλευσης. Αντίθετα, ορισμένα άλλα μέλη διερωτήθηκαν για τη χρησιμότητα αυτών των οργάνων, κρίνοντας ότι η συμβολή τους και η προστιθέμενη αξία τους στις ευρωπαϊκές εργασίες είναι αμφίβολες. Ένα μέλος της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής έκρινε ότι ο οργανισμός στον οποίο ανήκει πρέπει να αναφέρεται πριν από την Επιτροπή των Περιφερειών λόγω του ότι είναι παλαιότερος.

Ως προς το Δικαστήριο, τα μέλη της Συνέλευσης δέχθηκαν ευνοϊκά τα σχέδια άρθρου που υπέβαλε το Προεδρείο. Ορισμένοι υπογράμμισαν, όσον αφορά τη θητεία των δικαστών και των γενικών εισαγγελέων του Δικαστηρίου, ότι η μία και μοναδική αλλά πιο μακροχρόνια θητεία θα ενισχύσει την εγγύηση ανεξαρτησίας, άλλοι αντίθετα έκριναν ότι το σύστημα λειτουργεί ικανοποιητικά ως έχει και δεν θα πρέπει να αλλάξει. Ορισμένοι αναφέρθηκαν στη δυνατότητα να προβλεφθεί στο Σύνταγμα η δημιουργία ειδικής προσφυγής για παράβαση του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Ένα μέλος υπογράμμισε ότι το Δικαστήριο δεν θα πρέπει να είναι αρμόδιο για πράξεις που θεσπίζονται στον τομέα της ΚΕΠΠΑ.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτέλεσε αντικείμενο παρατηρήσεων ορισμένων μελών της Συνέλευσης όσον αφορά τη σύνθεσή του. Τα μέλη αυτά τάχθηκαν υπέρ ενός περιορισμένου αριθμού μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μικρότερου από 25, που θα αποτελούνται από προσωπικότητες υψηλού επαγγελματικού επιπέδου και χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η εθνική τους προέλευση.

3. Συζήτηση για το σχέδιο άρθρων σχετικά με την εξωτερική δράση (CONV 685/03 και CONV 707/03)

Εισαγωγή

Ο Αντιπρόεδρος Dehaene εισήγαγε τη συζήτηση περί εξωτερικής δράσης και ανέφερε ότι παρελήφθησαν περί τις 850 τροπολογίες επί του σχεδίου άρθρων.

Από τη συζήτηση, στην οποία έλαβαν μέρος πάνω από 70 ομιλητές, φάνηκε ότι η Συνέλευση χαιρετίζει σε γενικές γραμμές το σχέδιο των κειμένων για την εξωτερική δράση που υπέβαλε το Προεδρείο. Πολλοί από τους ομιλητές υπενθύμισαν τη σπουδαιότητα της συλλογικής δράσης της Ένωσης στη διεθνή σκηνή με σκοπό την προαγωγή κοινών αξιών και την υπεράσπιση συλλογικών

συμφερόντων. Ορισμένοι εξ αυτών τόνισαν ότι η δράση της Ένωσης εξαρτάται εν πρώτοις από την πολιτική βούληση και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών. Ταυτόχρονα πολλοί αναγνώρισαν ότι το Σύνταγμα θα πρέπει να επιδιώξει να διαμορφώσει μηχανισμούς και θεσμικές ρυθμίσεις που να προωθούν τη σύγκλιση απόψεων μεταξύ των κρατών μελών και να προάγουν την αποτελεσματική λήψη αποφάσεων και τη συνοχή στη χρήση των μέσων.

Τα μέλη της Συνέλευσης έκριναν ότι η νέα διάρθρωση, σύμφωνα με την οποία όλες οι νομικές βάσεις είναι συγκεντρωμένες σε έναν τίτλο, βοηθά να αποκτήσει μεγαλύτερη συνοχή η γενική εικόνα των διαφόρων μέσων τα οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει η ΕΕ για τη διεθνή της δράση. Η Συνέλευση αναγνώρισε επίσης ότι η συγκέντρωση των άρθρων σε έναν τίτλο του Συντάγματος δεν συνεπάγεται εναρμόνιση των μέσων και διαδικασιών, αλλά ότι θα συνεχίσουν να εφαρμόζονται διάφορες διαδικασίες στους διάφορους τομείς πολιτικής και εξωτερικής δράσης.

Υπήρξε ευρεία συναίνεση ως προς την πρόταση δημιουργίας αξιώματος Υπουργού Εξωτερικών της ΕΕ, ο οποίος θα συνδυάζει καθήκοντα στον τομέα της ΚΕΠΠΑ υπό την εξουσία του Συμβουλίου με αρμοδιότητες σε άλλους τομείς της εξωτερικής δράσης τους οποίους διαχειρίζεται η Επιτροπή. Υπήρχαν εν τούτοις αποκλίσεις μεταξύ των μελών της Συνέλευσης όσον αφορά τις επιδράσεις της θεσμικής αυτής μεταβολής επί διαφόρων θεμάτων, όπως ο ρόλος της Επιτροπής στην ΚΕΠΠΑ, η εξωτερική εκπροσώπηση και η προεδρία του Συμβουλίου Γενικών υποθέσεων. Συμφωνήθηκε επομένως ότι απαιτείται λεπτομερέστερη επεξεργασία του ρόλου του Υπουργού και της σχέσης του με την Επιτροπή και το Συμβούλιο.

Μερικοί ομιλητές πρότειναν να περιληφθούν διατάξεις για την σύσταση Διπλωματικής Υπηρεσίας της ΕΕ με υπαλλήλους που θα αποσπασθούν από τη Γραμματεία του Συμβουλίου, την Επιτροπή και τις διπλωματικές υπηρεσίες των κρατών μελών, και οι οποίοι θα εργάζονται υπό την εξουσία του Υπουργού εξωτερικών της ΕΕ. Διάφοροι ομιλητές δήλωσαν ότι θα προτιμούσαν άλλο τίτλο από τον Υπουργό Εξωτερικών της ΕΕ και πρότειναν «Γραμματέας της Ένωσης», «Εξωτερικός εκπρόσωπος της ΕΕ» ή «Γραμματέας της Ένωσης επί Εξωτερικών Υποθέσεων».

Οριζόντια άρθρα

Όσον αφορά το οριζόντιο άρθρο σχετικά με τις αρχές και τους στόχους της εξωτερικής δράσης της ΕΕ, διάφορα μέλη της Συνέλευσης υπογράμμισαν ότι είναι πολύ σημαντικό να εξασφαλισθεί συνοχή τόσο εντός του τομέα της εξωτερικής δράσης όσο και μεταξύ του τομέα αυτού και των εσωτερικών πολιτικών. Μερικά μέλη τόνισαν ιδίως ότι πρέπει να εξετασθεί πιο άμεσα η ανάγκη να εξασφαλισθεί ότι οι εσωτερικές πολιτικές δεν αντιβαίνουν στους στόχους της αναπτυξιακής συνεργασίας και συνέστησαν να ενσωματωθεί στην οικεία παράγραφο του άρθρου 1 το περιεχόμενο του σημερινού άρθρου 178 ΣΕΚ, το οποίο ορίζει ότι οι στόχοι της συνεργασίας για την ανάπτυξη πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εφαρμογή πολιτικών οι οποίες ενδέχεται να επηρεάσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες. Διάφορα μέλη πρότειναν πρόσθετους στόχους ή αρχές που θα ήθελαν να συμπεριληφθούν στο άρθρο, όπως η ειρήνη, η αλληλεγγύη μεταξύ κρατών μελών, η ασφάλεια της Ένωσης η πολιτιστική ποικιλομορφία, ή η διεθνής συνεργασία για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ρευμάτων ή την καταπολέμηση του εγκλήματος.

Μέλη της Συνέλευσης συμφώνησαν ότι πρέπει να υπάρχουν διατάξεις στο Σύνταγμα οι οποίες θα επιτρέπουν στην Ένωση να αναπτύσσει μέσα καλύπτοντα διάφορους τομείς της εξωτερικής δράσης για την επίδιωξη κοινού στόχου. Τονίστηκε εν προκειμένω ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Ωστόσο, μερικά μέλη διατύπωσαν ισχυρές επιφυλάξεις όσον αφορά τη δυνατότητα υποβολής κοινών προτάσεων από τον Υπουργό ΕΕ και την Επιτροπή, και ιδίως όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων επί των κοινών αυτών προτάσεων με ειδική πλειοψηφία.

Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλεια

Τα μέλη της Συνέλευσης εξέφρασαν εν γένει ικανοποίηση για τις διατάξεις του σχεδίου των άρθρων οι οποίες ενθαρρύνουν τα κράτη μέλη να προβαίνουν σε διαβούλευση και ενημέρωση σε επίπεδο ΕΕ προτού λάβουν θέση στη διεθνή σκηνή. Αυτό θα συμβάλει στη δημιουργία μίας «ευρωπαϊκής αντίδρασης», θα μειώσει τους κινδύνους αντιπαράθεσης στο διεθνή στίβο και θα βοηθήσει να σφυρηλατηθούν κοινές θέσεις. Μερικοί έκριναν ότι οι διατάξεις θα πρέπει να ενισχυθούν περαιτέρω, ενώ άλλοι υπενθύμισαν ότι ελλείψει συμφωνημένης θέσης, τα κράτη μέλη διατηρούν την αρμοδιότητά τους να ενεργούν σε εθνική βάση.

Το βασικό ζήτημα σε σχέση με την ΚΕΠΠΑ αφορά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Πολλοί από τους ομιλητές έκριναν ότι η ομοφωνία προκαλεί αδράνεια στην ΚΕΠΠΑ και ετάχθησαν υπέρ της ιδέας να καθιερωθεί η ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο ως γενικός κανόνας, εκτός εάν πρόκειται για αποφάσεις με επιπτώσεις στον στρατιωτικό τομέα και στον τομέα της άμυνας, οι οποίες θα πρέπει να λαμβάνονται ομόφωνα. Προτάθηκαν διάφορες δυνατότητες. Μερικοί πρότειναν ότι η ειδική πλειοψηφία δεν θα πρέπει να ισχύει για προτάσεις που δεν υποβάλλονται από τον Υπουργό Εξωτερικών της ΕΕ. Υπήρχε γενική συμφωνία ότι κράτος μέλος του οποίου διακυβεύονται συμφέροντα ζωτικής σημασίας θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να εμποδίζει τη λήψη απόφασης με ψηφοφορία. Σε μία τέτοια περίπτωση, ο Υπουργός ΕΕ θα πρέπει να προσπαθήσει να διατυπώσει πρόταση αποδεκτή για το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Ως εναλλακτική δυνατότητα προς την ειδική πλειοψηφία, ορισμένοι πρότειναν να λαμβάνονται οι αποφάσεις του Συμβουλίου με ενισχυμένη πλειοψηφία. Άλλοι θεωρούν καλό να εφαρμοσθεί η ενισχυμένη συνεργασία σε όλους τους τομείς της ΚΕΠΠΑ, προκειμένου να αποκτήσει πιο προληπτικό χαρακτήρα.

Άλλοι ομιλητές ήταν αντίθετοι με τη γενική καθιέρωση της ειδικής πλειοψηφίας και επισήμαναν ότι οι διατάξεις της ισχύουσας συνθήκης για τη λήψη αποφάσεων με ειδική πλειοψηφία δεν χρησιμοποιούνται σχεδόν ποτέ. Υποστήριζαν ότι πρέπει να γίνεται καλύτερη χρήση των διατάξεων αυτών, καθώς και των διατάξεων περί εποικοδομητικής αποχής. Η σταθερή διαμόρφωση πολιτικής βούλησης και η σύγκλιση απόψεων είναι κατά τη γνώμη τους τα βασικά ζητήματα τα οποία θα συμβάλλουν στην μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της ΚΕΠΠΑ. Μερικοί ομιλητές πρότειναν, εναλλακτικά, να διατηρηθεί η ομοφωνία ως γενικός κανόνας, αλλά να αυξηθεί προοδευτικά ο κατάλογος των θεμάτων στα οποία εφαρμόζεται η ειδική πλειοψηφία, αρχίζοντας από τις αποφάσεις περί κυρώσεων και περί δράσεων ΚΕΠΠΑ μέχρι ενός ορισμένου οικονομικού ορίου που θα ορισθεί από το Συμβούλιο. Εν προκειμένω τονίστηκε η σημασία της νέας διάταξης η οποία επιτρέπει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να επεκτείνει τη χρήση της ειδικής πλειοψηφίας στις αποφάσεις ΚΕΠΠΑ που λαμβάνονται στο Συμβούλιο.

Όσον αφορά το δικαίωμα πρωτοβουλίας στον τομέα της ΚΕΠΠΑ διατυπώθηκαν διάφορες θέσεις. Μερικοί έκριναν ότι η διάταξη η οποία επιτρέπει στον Υπουργό ΕΕ να υποβάλει πρόταση από κοινού με την Επιτροπή δεν συνάδει με τη δημιουργία Υπουργού ΕΕ «διττής αρμοδιότητας». Το επιχείρημά τους είναι ότι έτσι οι προτάσεις ΚΕΠΠΑ του Υπουργού ΕΕ θα υπάγονται στην αρχή της συλλογικής ευθύνης των Επιτρόπων, πράγμα το οποίο είναι αντίθετο προς τη σύσταση της ομάδας εργασίας VII για την εξωτερική δράση. Άλλοι θεώρησαν ότι η Επιτροπή θα πρέπει να διατηρήσει το δικαίωμα υποβολής προτάσεων.

Τα μέλη αυτά της Συνέλευσης πιστεύουν ότι εν πάση περιπτώσει η ειδική πλειοψηφία δεν ενδείκνυται για τις κοινές προτάσεις Επιτροπής/Υπουργού ΕΕ στον τομέα της ΚΕΠΠΑ.

Ως προς το θέμα του δημοκρατικού ελέγχου της ΚΕΠΠΑ, μερικά μέλη ετάχθησαν υπέρ της ενίσχυσης του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, άλλοι δε ζήτησαν να υπάρχει συμμετοχή και των εθνικών κοινοβουλίων. Ο Αντιπρόεδρος Dehaene δήλωσε ότι θα περιληφθεί μνεία της ΚΕΠΠΑ και της ΕΠΑΑ στο πρωτόκολλο για τα εθνικά κοινοβούλια.

Κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας

Όσον αφορά ειδικότερα τα θέματα της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, διάφορα μέλη της Συνέλευσης χαιρέτισαν τη φιλόδοξη προσέγγιση του Προεδρείου για την πολιτική αυτή η οποία έχει ζωτική σημασία για την αξιοπιστία της Ένωσης στη διεθνή σκηνή. Έτσι, πολλά μέλη της Συνέλευσης επικρότησαν το γεγονός ότι η κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας θα αποτελέσει αναπόσπαστο τμήμα της ΚΕΠΠΑ, πολλοί δε ήταν επίσης αυτοί οι οποίοι ενέμειναν στη ανάγκη η πολιτική αυτή να στηριχθεί σε κατάλληλες και επαρκείς στρατιωτικές και μη στρατιωτικές δυνατότητες, ούτως ώστε να μπορέσει να διεκπεραιώσει τις αποστολές που της ανατίθενται. Ορισμένα μέλη επέμειναν επίσης ότι είναι σημαντικό να διατηρηθεί η ισορροπία των σχέσεων με το ΝΑΤΟ και να τηρηθούν οι δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί σε αυτό το πλαίσιο από ορισμένα κράτη μέλη.

Διάφορα μέλη της Συνέλευσης τόνισαν ότι χρειάζεται επικαιροποίηση των αποστολών στις οποίες μπορεί να συμμετέχει η Ένωση, ορισμένοι δε πρότειναν συγκεκριμένα να συμπεριληφθεί σε αυτό το πλαίσιο η καταπολέμηση της τρομοκρατίας στο εξωτερικό της Ένωσης.

Ως προς το θέμα αυτό, πολλά μέλη της Συνέλευσης επέμειναν ότι πρέπει να ενισχυθεί το επίπεδο των δυνατοτήτων που τίθενται στη διάθεση της Ένωσης. Έτσι, η ιδέα της δημιουργίας Οργανισμού Εξοπλισμών ή Δυνατοτήτων υποστηρίχθηκε ευρέως εκ μέρους των μελών της Συνέλευσης, καίτοι ένα μέλος πρότεινε να μην επιβαρυνθεί ο οργανισμός αυτός με την αξιολόγηση των δεσμεύσεων των κρατών μελών στον τομέα των δυνατοτήτων.

Διάφορα μέλη της Συνέλευσης δέχθηκαν με ικανοποίηση τη δυνατότητα διαρθρωμένης συνεργασίας στον τομέα των δυνατοτήτων για τις πιο απαιτητικές αποστολές. Ορισμένοι επέμειναν εν προκειμένω ότι οι συνασπισμοί εθελοντικής συμμετοχής οι οποίοι δημιουργούνται και ενεργούν επί του παρόντος εκτός του πλαισίου της Συνθήκης θα πρέπει να μπορούν να ενεργούν στο πλαίσιο της Ένωσης και με την υποστήριξή της. Ορισμένα μέλη της Συνέλευσης εξεδήλωσαν, ωστόσο, την ανησυχία τους όσον αφορά το χαρακτήρα αυτής της συνεργασίας σε περίπτωση που είναι υπερβολικά κλειστή. Ένα μέλος δεν θεωρεί ότι ενδείκνυται η συμπερίληψη διάταξης στο Σύνταγμα η οποία προβλέπει τη δυνατότητα ανάληψης αποστολών εκτός του πλαισίου της Ένωσης. Ορισμένα μέλη της Συνέλευσης πρότειναν, προκειμένου να αποκτήσει η συνεργασία αυτή πιο ανοικτό χαρακτήρα, να μπορούν να εφαρμόζονται σε αυτή την περίπτωση καθώς και στον τομέα της άμυνας εν γένει οι διατάξεις της ενισχυμένης συνεργασίας. Άλλοι πρότειναν τα κριτήρια των στρατιωτικών δυνατοτήτων να ορίζονται από το Συμβούλιο και να περιλαμβάνονται σε νομικά δεσμευτικό πρωτόκολλο. Ένα μέλος της Συνέλευσης πρότεινε να περιληφθεί η θέσπιση των κριτηρίων αυτών μεταξύ των καθηκόντων του Οργανισμού Εξοπλισμών.

Όσον αφορά άλλες προταθείσες μορφές ευελιξίας, τα περισσότερα από τα μέλη δέχθηκαν με ικανοποίηση τη δυνατότητα εκτέλεσης, από ορισμένα κράτη μέλη, αποστολής η οποία θα αποφασίζεται ομόφωνα από το Συμβούλιο. Τα μέλη αυτά πιστεύουν ότι με μία τέτοια διάταξη κατοχυρώνεται συνταγματικά μία πρακτική η οποία ήδη εφαρμόζεται στην πράξη εκτός του πλαισίου της Συνθήκης. Ένα μέλος πρότεινε εν προκειμένω ότι θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα να καλούνται κράτη μη μέλη της Ένωσης να ενεργούν από κοινού με τα κράτη μέλη της Ένωσης για την εκτέλεση της αποστολής. Ορισμένα μέλη επέμειναν επίσης ως προς την ανάγκη να συμπεριληφθεί στο Σύνταγμα διάταξη επιτρέπουσα τη δυνατότητα ανάληψης δέσμευσης αμοιβαίας άμυνας μεταξύ των κρατών μελών. Τα μέλη αυτά πιστεύουν ότι η αμοιβαία άμυνα αποτελεί βασικό στοιχείο αλληλεγγύης μεταξύ πολιτών και κρατών, και ότι σχετική δέσμευση υπάρχει άλλωστε μεταξύ των περισσότερων, όμως εκτός της συνθήκης. Θα ήταν επομένως θεμιτή η συνταγματική κατοχύρωση της δέσμευσης αυτής. Άλλοι ωστόσο είχαν επιφυλάξεις ως προς τη συμπερίληψη της αμοιβαίας άμυνας στο πλαίσιο της Ένωσης, διότι φρονούν ότι μία τέτοια δέσμευση ίσως δημιουργήσει επικάλυψη με τις δεσμεύσεις πολλών κρατών μελών στο πλαίσιο του NATO. Από την άλλη πλευρά, ορισμένα μέλη εξέφρασαν την ανησυχία τους ως προς την επίδραση αυτής της διάταξης στο ουδέτερο ή αδέσμευτο καθεστώς ορισμένων κρατών μελών.

Εθίγησαν επίσης και άλλα θέματα από ορισμένα μέλη της Συνέλευσης, όπως το θέμα της χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένης της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, μερικά δε μέλη πρότειναν οι δραστηριότητες αυτές να χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της Ένωσης.

Αναφέρθηκαν και άλλα στοιχεία σχετικά με την κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας όπως η δημιουργία μιας Ένωσης ασφάλειας και άμυνας.

Ορισμένα μέλη πρότειναν επίσης να προβλεφθεί στις διατάξεις περί εξωτερικής δράσης ισχυρότερη παρουσία των εθνικών κοινοβουλίων από ό,τι στον τομέα της άμυνας.

Κοινή εμπορική πολιτική

Ορισμένα από τα μέλη της Συνέλευσης υποστήριξαν ότι η κοινή εμπορική πολιτική πρέπει να είναι αποτελεσματική και ότι θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα να λαμβάνονται οι αποφάσεις με ειδική πλειοψηφία σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένης της σύναψης όλων των συμφωνιών, ενώ κάποια άλλα μέλη ήταν της άποψης ότι οι εμπορικές συναλλαγές στον τομέα των πολιτιστικών και οπτικοακουστικών υπηρεσιών θα πρέπει να συνεχίσουν να υπάγονται στη συντρέχουσα αρμοδιότητα της Ένωσης και των κρατών μελών και ότι άρα για τη διαπραγμάτευση των συμφωνιών θα πρέπει να συνεχίσει να απαιτείται η κοινή συμφωνία των κρατών μελών. Μερικά μέλη θεώρησαν ότι ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω στον τομέα της εμπορικής πολιτικής και υποστήριξαν ότι τόσο οι διαπραγματευτικές εντολές όσο και η σύναψη συμφωνιών θα πρέπει να υπάγονται στη σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Μερικοί επίσης τόνισαν ότι απαιτείται πλήρης ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου καθ' όλη τη διαπραγματευτική διαδικασία.

Συνεργασία για την ανάπτυξη και ανθρωπιστική βοήθεια

Σε σχέση με τα άρθρα σχετικά με τη συνεργασία για την ανάπτυξη, διάφορα μέλη της Συνέλευσης θεώρησαν βασικό να αναφέρονται οι συγκεκριμένοι στόχοι της μείωσης, και, εν καιρώ, της εξάλειψης της φτώχειας στο ειδικό επιμέρους κεφάλαιο για την αναπτυξιακή συνεργασία. Μερικά μέλη υποστήριξαν περαιτέρω ότι πρέπει να ενταχθεί στον προϋπολογισμό το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης, και ζήτησαν να διαγραφεί από το άρθρο 26 η μνεία του ιδιαίτερου χαρακτήρα των σχέσεων με τις χώρες ΑΚΕ. Μερικά μέλη διατύπωσαν επιφυλάξεις όσον αφορά την πρόταση για τη σύσταση Ευρωπαϊκού Σώματος Εθελοντών Ανθρωπιστικής Βοήθειας, όπως προτείνεται στο άρθρο 30 περί ανθρωπιστικής βοήθειας, και αναφέρθηκαν στη δυσκολία της παράδοσης της βοήθειας σε αυτόν τον τομέα και στην ανάγκη εκπαιδευμένου προσωπικού.

Περιοριστικά μέτρα

Λίγοι αναφέρθηκαν στα άρθρα περί περιοριστικών μέτρων. Μερικοί τόνισαν την ανάγκη να εξασφαλίζεται ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου και η τήρηση των επιταγών του διεθνούς δικαίου και έθεσαν θέμα δικαστικού ελέγχου υπό του Δικαστηρίου. Άλλοι πρότειναν να διευρυνθεί το πεδίο του άρθρου ώστε να περιλαμβάνει περιορισμούς θεωρήσεων.

Διεθνείς Συμφωνίες

Όσον αφορά τις διεθνείς συμφωνίες οι περισσότερες από τις παρεμβάσεις αφορούσαν το ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στη διαπραγμάτευση και σύναψη συμφωνιών. Διάφορα μέλη πρότειναν να επεκταθεί η διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε όλες τις φάσεις της διαδικασίας διαπραγμάτευσης και σύναψης διεθνών συμφωνιών.

Ως προς την εξωτερική αρμοδιότητα της Ένωσης, μερικά μέλη της Συνέλευσης πρότειναν να προβλέπεται ρητά στο Σύνταγμα ότι η Ένωση είναι αρμόδια να συνάπτει διεθνή συμφωνία οσάκις η συμφωνία αυτή συμβάλλει στην άσκηση εσωτερικής αρμοδιότητας.

Διάφορα μέλη ζήτησαν να δοθεί στην Επιτροπή εντολή διαπραγμάτευσης διεθνών συμφωνιών εκτός από συμφωνίες που αφορούν αποκλειστικά θέματα ΚΕΠΠΑ, ενώ άλλα μέλη ήταν υπέρ του να δοθεί στην Επιτροπή εντολή να διαπραγματεύεται κάθε συμφωνία, συμπεριλαμβανομένων και όσων αφορούν την ΚΕΠΠΑ. Άλλοι θεώρησαν ότι αρμόδιος για τις διαπραγματεύσεις θα πρέπει να είναι ο Υπουργός ΕΕ, ενώ άλλοι πάλι πιστεύουν ότι το καθήκον αυτό θα πρέπει να ανατεθεί στην Προεδρία. Μερικές παρεμβάσεις ζητούσαν την επέκταση της ειδικής πλειοψηφίας για τη διαδικασία σύναψης συμφωνιών σε όλους τους τομείς.

Σχέσεις της Ένωσης με διεθνείς οργανισμούς

Όσον αφορά τις σχέσεις της Ένωσης με διεθνείς οργανισμούς, μερικοί θεώρησαν ότι η Ένωση θα πρέπει να επιδιώξει να γίνει μέλος διεθνών οργανισμών, αρχής γενομένης από τους διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς (IFI). Μερικοί ζήτησαν να αναπτυχθούν λεπτομερέστερα οι διατάξεις για τις σχέσεις με τους διεθνείς οργανισμούς, και ορισμένοι πρότειναν να περιληφθεί το NATO, στον κατάλογο οργανισμών του άρθρου 35.

Ρήτρα αλληλεγγύης

Όσον αφορά τη ρήτρα αλληλεγγύης η συμπερίληψή της στο Σύνταγμα έγινε δεκτή με μεγάλη ικανοποίηση από πολλά μέλη της Συνέλευσης, τα οποία τη θεωρούν βασική για την έκφραση της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών και των πολιτών. Ορισμένα μέλη της Συνέλευσης επέμειναν εν προκειμένω να διευρυνθεί το πεδίο αυτής της ρήτρας ώστε να περιλαμβάνει και άλλες απειλές ή κινδύνους όπως οι φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές. Ο Αντιπρόεδρος διευκρίνισε ότι υπάρχει άλλωστε διάταξη στο Σύνταγμα (άρθρο 15) η οποία προβλέπει την προστασία από τις καταστροφές μεταξύ των μέτρων στήριξης.

Συμπεράσματα

Ο Αντιπρόεδρος Dehaene συνεπέρανε ότι η Συνέλευση χαιρετίζει την προτεινόμενη νέα διάρθρωση των άρθρων περί εξωτερικής δράσης. Σημείωσε ευρεία υποστήριξη για το οριζόντιο άρθρο σχετικά με τις αρχές και τους στόχους καθώς και ορισμένα αιτήματα να ενισχυθεί η παράγραφός του όσον αφορά τη συνοχή.

Σημείωσε περαιτέρω γενική συναίνεση για τη δημιουργία του αξιώματος του Υπουργού Εξωτερικών της ΕΕ, καίτοι αποκλίνουν οι απόψεις ως προς τις συνέπειες αυτής της θεσμικής μεταβολής. Αυτό ισχύει ιδίως για το δικαίωμα πρωτοβουλίας στην ΚΕΠΠΑ. Δήλωσε ότι η θέση του Υπουργού και η σχέση του με το Συμβούλιο και την Επιτροπή θα πρέπει να μελετηθούν λεπτομερέστερα.

Όσον αφορά τη λήψη αποφάσεων στον τομέα της ΚΕΠΠΑ, αφενός σημείωσε αιτήματα για επέκταση της ειδικής πλειοψηφίας, και αφετέρου αντιρρήσεις στην ιδέα αυτή.

Ως προς την πολιτική στον τομέα ασφάλειας και άμυνας, παρατήρησε ότι η Συνέλευση υποστηρίζει πολλές από τις προτάσεις του Προεδρείου, όπως είναι η ενσωμάτωση της πολιτικής αυτής ως αναπόσπαστου τμήματος της ΚΕΠΠΑ, η επικαιροποίηση των αποστολών του Petersberg και η δημιουργία Οργανισμού, ενώ ως προς άλλα θέματα, όπως η αμοιβαία άμυνα και διάφορες μορφές ευελιξίας, δεν υπάρχει πλήρης σύγκλιση απόψεων.

Ο Αντιπρόεδρος Dehaene σημείωσε τις διαφορετικές απόψεις που διατυπώθηκαν όσον αφορά την κοινή εμπορική πολιτική, στην οποία μερικοί μεν θα ήθελαν να καταργηθούν οι υπάρχουσες παρεκκλίσεις, ενώ άλλοι σαφώς ζητούν τη διατήρησή τους.

Όσον αφορά τη συνεργασία για την ανάπτυξη, σημείωσε ότι διάφοροι ομιλητές ζήτησαν να διευκρινισθούν στο σχετικό κεφάλαιο οι βασικοί στόχοι πολιτικής και να καταργηθεί η ειδική μνεία των χωρών ΑΚΕ.

Σχετικά με τις διεθνείς συμφωνίες, παρατήρησε ότι υπάρχουν διαφορετικές απόψεις ως προς το ποιός θα πρέπει να διαπραγματεύεται εξ ονόματος της Ένωσης, και ότι πολλοί ομιλητές επιθυμούν διεύρυνση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Ως προς τη ρήτρα αλληλεγγύης, ο Πρόεδρος σημείωσε διάφορα αιτήματα για τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της ούτως ώστε να περιλαμβάνει και φυσικές ή ανθρωπογενείς καταστροφές. Πληροφόρησε τη Συνέλευση ότι θα περιληφθεί σε άλλο σημείο του Συντάγματος ειδική νομική βάση για την πολιτική προστασία.

List of speakers following order of intervention.

Plenary meeting 15 and 16 May 2003

LIST OF SPEAKERS

Thursday 15 May

Working method of the Convention during its last phase and consensus building process
(CONV 720/03 and 721/03)

*(Blue cards: BERGER, BROK, BONDE, DUFF, DUHAMEL, MAJJ-WEGGEN,
HEATHCOAT-AMORY, TEUFEL, ROCHE, PAPANDREOU)*

Debate on draft articles on Institutions (Part I - Title IV)
(CONV 691/03 and CONV 709/03)

1. Mr Gianfranco FINI - Italy (Government)
2. Mr Alain LAMASSOURE - European Parliament
3. Mr Alberto COSTA - Portugal (Parliament)
4. Mr Dimitrij RUPEL - Slovenia (Government)
5. Mr Elmar BROK - European Parliament
6. Mr Caspar EINEM - Austria (Parliament)
7. Mr Jacques SANTER - Luxembourg (Government)
8. Mr Hubert HAENEL - France (Parliament)
9. Mr Josep BORRELL - Spain (Parliament)
10. Mr Georges PAPANDREOU - Greece (Government)
- (Blue cards: SPINI, VOGGENHUBER, DINI, HOLOLEI, LEQUILLER, BRUTON)*
11. Mr Josef ZIELENIEC - Czech Republic (Parliament)
12. Mr Michel BARNIER - Commission
13. Ms Anne VAN LANCKER - European Parliament
14. Mr Peter HAIN - United Kingdom (Government)
15. Mr Edmund WITTBRODT - Poland (Parliament)
16. Mr Jens-Peter BONDE - European Parliament
17. Mr Alfonso DASTIS - Spain (Government)
18. Mr Andrew DUFF - European Parliament
19. Mr Erwin TEUFEL - Germany (Parliament)
20. Ms Danuta HÜBNER - Poland (Government)
21. Mr Lamberto DINI - Italy (Parliament)
22. Ms Lena HJELM-WALLÉN - Sweden (Government)
23. Mr Olivier DUHAMEL - European Parliament
24. Mr Paraskevas AVGERINOS - Greece (Parliament)
25. Mr Frans TIMMERMANS - Netherlands (Parliament)
26. Mr Alojz PETERLE - Slovenia (Parliament)
27. Ms Teija TIILIKAINEN - Finland (Government)
28. Mr Jan FIGEL - Slovakia (Parliament)
29. Mr Rihards PIKS - Latvia (Parliament)

30. Mr Henrik Dam KRISTENSEN - Denmark (Parliament)
31. Ms Meglena KUNEVA - Bulgaria (Government)
32. Mr Andrew DUFF - European Parliament
33. Ms Hanja MAIJ-WEGGEN - European Parliament
34. Mr Kimmo KILJUNEN - Finland (Parliament)
35. Ms Helle THORNING SCHMIDT - European Parliament
36. Mr Timothy KIRKHOPE - European Parliament
37. Mr Jürgen MEYER - Germany (Parliament)
38. Mr Dick ROCHE - Ireland (Government)
39. Mr Göran LENNMARKER - Sweden (Parliament)
40. Ms Liene LIEPINA - Latvia (Parliament)
41. Mr Joschka FISCHER - Germany (Government)
42. Mr Marco FOLLINI - Italy (Parliament)
43. Mr Abdullah GÜL - Turkey (Government)
44. Mr António VITORINO - Commission
45. Mr Kimmo KILJUNEN - Finland (Parliament)
46. Lord Mac LENNAN OF ROGART - United Kingdom (Parliament)
47. Mr Reinhard RACK - European Parliament
48. Mr Olivier DUHAMEL - European Parliament
49. Ms Anne VAN LANCKER - European Parliament
50. Mr Hannes FARNLEITNER - Austria (Government)
51. Ms Eduarda AZEVEDO - Portugal (Parliament)
52. Mr Ben FAYOT - Luxembourg (Parliament)
53. Mr Jozef OLEKSY - Poland (Parliament)
54. Mr Ernâni LOPES - Portugal (Government)
55. Mr Panayotis DEMETRIOU - Cyprus (Parliament)
56. Mr. Peter HAIN - United Kingdom (Government)
57. Mr Alfonso DASTIS - Spain (Government)
58. Mr Dick ROCHE - Ireland (Government)
59. Mr Neil MacCORMICK - European Parliament
60. Mr William ABITBOL - European Parliament
61. Mr David HEATHCOAT-AMORY - United Kingdom (Parliament)
62. Mr Péter BALÁZS - Hungary (Government)
63. Mr Puiu HASOTTI - Romania (Parliament)
64. Mr Jari VILÉN Finland - (Parliament)
65. Mr Karel de GUCHT - Belgium (Parliament)
66. Mr Michael ATTALIDES - Cyprus (Government)
67. Mr Henning CHRISTOPHERSEN - Denmark (Government)
68. Mr Reinhard BÖSCH - Austria (Parliament)
69. Mr Peter SERRACINO-INGLOTT - Malta (Government)
70. Mr John BRUTON - Ireland (Parliament)
71. Ms Hildegard PUWAK - Romania (Government)
72. Mr József SZÁJER - Hungary (Parliament)
73. Ms Marietta GIANNAKOU - Greece (Parliament)
74. Mr Rytis MARTIKONIS - Lithuania (Government)
75. Ms Lone DYBKJAER - European Parliament
76. Mr Proinsias de ROSSA - Ireland (Parliament)
77. Ms. Cristiana MUSCARDINI - European Parliament
78. Mr Antonio TAJANI - European Parliament
79. Mr Kemal DERVIS - Turkey (Parliament)
80. Mr Jan KOHOUT - Czech Republic (Government)

81. Ms Cristiana MUSCARDINI - European Parliament
 82. Mr Sören LEKBERG - Sweden (Parliament)
 83. Ms Linda McAVAN - European Parliament
 84. Mr Pierre LEQUILLER - France (Parliament)
 85. Mr Josef CHABERT - (Committee of the Regions) Observer
 86. Mr Vytenis ANDRIUKAITIS - Lithuania (Parliament)
 87. Mr Proinsias DE ROSSA - Ireland (Parliament)
 88. Mr Jelko KACIN - Slovenia (Parliament)
 89. Mr Gabriel CISNEROS LABORDA - Spain (Parliament)
 90. Mr Dominique de VILLEPIN - France (Government)
 91. Mr Luis MARINHO - European Parliament
 92. Ms Sandra KALNIETE - Latvia (Government)
 93. Mr Algirdas GRICIUS - Lithuania (Parliament)
 94. Mr Johannes VOGGENHUBER - European Parliament
- (Blue cards: ALMEIDA-GARRETT, TOMLINSON, SEVERIN, HAIN)*

Friday 16 May

Continuation of the debate on draft articles on Institutions (Part I - Title IV)
(CONV 691/03 and CONV 709/03)

95. Mr Henrik HOLOLEI - Estonia (Government)
96. Mr Esko SEPPANEN - European Parliament
97. Mr Alexandre ARABADJIEV - Bulgaria (Parliament)
98. Mr Juraj MIGAS - Slovakia (Government)
99. Mr Reinhard RACK - European Parliament
100. Ms. Elena PACIOTTI - European Parliament
101. Mr Péter ECKSTEIN-KOVACS - Romania (Parliament)
102. Mr Roger BRIESCH - (Economic and Social Committee) Observer
103. Mr Manfred DAMMEYER - (Committee of the Regions) Observer
104. Ms Claude DU GRANDRUT - (Committee of the Regions) Observer
105. Mr Caspar EINEM - Austria (Parliament)
106. Ms Lone DYBKJAER - European Parliament
107. Mr Georgios KATIFORIS - Greece (Government)
108. Ms. Piia-Nora KAUPPI - European Parliament
109. Mr. Francesco SPERONI - Italy (Government)
110. Mr. Guilherme OLIVEIRA-MARTINS - Portugal (Parliament)
111. Mr René van der LINDEN - Netherlands (Parliament)
112. Mr Kimmo KILJUNEN - Finland (Parliament)
113. Mr Adrian SEVERIN - Romania (Parliament)
114. Ms Helle THORNING SCHMIDT - European Parliament
115. Mr Josef CHABERT - (Committee of the Regions) Observer
116. Mr George JACOBS - (European Social Partners) Observer
117. Mr Emilio GABAGLIO - (European Trade Union Confederation) Observer
118. Mr Manfred DAMMEYER - (Committee of the Regions) Observer

Debate on draft articles on External Action and Defence
(CONV 685/03 and CONV 707/03)

1. Ms Linda McAVAN - European Parliament
2. Mr Lamberto DINI - Italy (Parliament)
3. Mr Jan FIGEL - Slovakia (Parliament)
4. Mr Elmar BROK - European Parliament
5. Mr Antonio VITORINO - Commission
6. Mr Jürgen MEYER - Germany (Parliament)
7. Mr Gijs de VRIES - Netherlands (Government)
8. Mr Dominique de VILLEPIN - France (Government)
9. Mr Hannes FARNLEITNER - Austria (Government)
10. Ms Marietta GIANNAKOU - Greece (Parliament)
11. Mr Alfonso DASTIS - Spain (Government)
12. Mr Jozef OLEKSY - Poland (Parliament)
13. Mr Peter HAIN - United Kingdom (Government)
14. Mr Luis MARINHO - European Parliament
15. Mr Gianfranco FINI - Italy (Government)
16. Mr Jelko KACIN - Slovenia (Parliament)
- (Blue cards: SPINI, BONDE, DUFF, Van EEKELEN)*
17. Mr Hans Martin BURY - Germany (Government)
18. Ms Eduarda AZEVEDO - Portugal (Parliament)
19. Mr Gabriel CISNEROS LABORDA - Spain (Parliament)
20. Ms Danuta HÜBNER - Poland (Government)
21. Mr Göran LENNMARKER - Sweden (Parliament)
22. Mr Algirdas GRICIUS - Lithuania (Parliament)
23. Mr Dick ROCHE - Ireland (Government)
24. Ms Cristiana MUSCARDINI - European Parliament
25. Mr Henning CHRISTOPHERSEN - Denmark (Government)
26. Mr Pierre LEQUILLER - France (Parliament)
27. Ms Lena HJELM-WALLÉN - Sweden (Government)
28. Mr René van der LINDEN - Netherlands (Parliament)
29. Mr Andrew DUFF - European Parliament
30. Ms Sandra KALNIETE - Latvia (Government)
31. Mr Kimmo KILJUNEN - Finland (Parliament)
32. Mr Vytenis ANDRIUKAITIS - Lithuania (Parliament)
33. Mr Ernâni LOPES - Portugal (Government)
34. Ms Teija TIILIKAINEN - Finland (Government)
35. Mr Hubert HAENEL - France (Parliament)
36. Mr Jan KOHOUT - Czech Republic (Government)
- (Blue cards: VOGGENHUBER, SEVERIN, BONDE, WUERMEILING, HAIN, LENNMARKER, DINI)*
37. Mr Rytis MARTIKONIS - Lithuania (Government)
38. Mr Eduard MAINONI - Austria (Parliament)
39. Mr Sören LEKBERG - Sweden (Parliament)
40. Mr Tunne KELAM - Estonia (Parliament)
41. Mr Jari VILÉN - Finland (Parliament)
42. Mr Dimitrij RUPEL - Slovenia (Government)
43. Mr Alain LAMASSOURE - European Parliament
44. Mr Caspar EINEM - Austria (Parliament)
45. Mr Puiu HASOTTI - Romania (Parliament)

46. Mr Louis MICHEL - Belgium (Government)
47. Ms Sylvia-Yvonne KAUFMANN - European Parliament
48. Mr Alberto COSTA - Portugal (Parliament)
49. Mr Antonio VITORINO - Commission
(Blue cards: MacCORMICK, LENNMARKER, McDONAGH)
50. Mr Carlos CARNERO - European Parliament
51. Mr William ABITBOL - European Parliament
52. Mr Henrik HOLOLEI - Estonia (Government)
53. Mr Oguz DEMIRALP - Turkey (Government)
(Blue cards: GORMLEY, Van LANCKER, PACIOTTI, LENMARKER, MACLENNAN, HAENEL, SCOTLAND)
54. Mr Diego LOPEZ GARRIDO - Spain (Parliament)
55. Ms Renée WAGENER - Luxembourg (Parliament)
(Blue cards: VITORINO, DUFF, HAENEL)
56. Mr Jens-Peter BONDE - European Parliament
57. Mr Caspar EINEM - Austria (Parliament)
-